

18. Землянська В.В. Аналіз практики судів з впровадження медіації в Англії, Бельгії та Німеччині / В.В. Землянська [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.commonground.org.ua/dld/doc/Zemlyanska_mediator_view.pdf.

19. Кримінальний процесуальний кодекс України : Закон України від 13 квітня 2012 року № 4651-VI // Відомості Верховної Ради України. – 2013. – № 9–10. – Ст. 474.

20. Про деякі питання здійснення кримінального провадження на підставі угод : Лист Вищого спеціалізованого суду

з розгляду цивільних і кримінальних справ від 15 листопада 2012 № 223-1679/0/4-12 [Електронний ресурс.] – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/card/v1679740-12>.

21. Коваль Р. Актуальні питання впровадження відновлювального правосуддя в правову систему України / Р. Коваль // Відновне правосуддя в Україні. – 2007. – № 1. – С. 9–13.

22. Микитин Ю.В. Медіація – ефективна складова кримінального процесу / Ю.В. Микитин // Відновне правосуддя в Україні. – 2007. – № 1. – С. 33–34.

УДК 343: 343.195 (477)

КРИТЕРІЇ ДОБОРУ ПРИСЯЖНИХ ЗАСІДАТЕЛІВ: СВІТОВИЙ ДОСВІД ДЛЯ УКРАЇНИ

Новоселова В.В., аспірант
кафедри історії і теорії держави та права
Запорізький національний університет

Узагальнюючи і систематизуючи зарубіжний досвід критеріїв добору присяжних, автор доводить необхідність їх вдосконалення у вітчизняній практиці й законодавстві. Обґрунтовується, що важливим напрямом оптимізації функціонування суду присяжних в Україні загалом і водночас критерієм добору присяжних має стати належний рівень правової культури присяжних. З метою підвищення рівня правової культури громадян доцільно активізувати і поглибити правове виховання й правову освіченість громадян.

Ключові слова: *судова система, критерії добору присяжних, правова культура, правова культура присяжних засідателів, суд присяжних, народовладдя, правосуддя.*

Обобщая и систематизируя зарубежный опыт критериев отбора присяжных, автор обосновывает необходимость их усовершенствования в отечественной практике и законодательстве. Важным направлением оптимизации функционирования суда присяжных в Украине в целом и вместе с тем критерием отбора присяжных должен стать надлежащий уровень правовой культуры присяжных. С целью повышения уровня правовой культуры граждан целесообразно активизировать и углубить правовое воспитание и правовое просвещение граждан.

Ключевые слова: *судебная система, критерии отбора присяжных, правовая культура, правовая культура присяжных заседателей, суд присяжных, народовластие, правосудие.*

Novoselova V.V. ELECTION OF JURY: WORLD EXPERIENCE FOR UKRAINE

Summarizing and systematizing foreign experience of selection the jurors an author leads to the necessity of their perfection for home practice and legislation. Grounded, that the important direction of optimization the function court of jurors in Ukraine on the whole and, at the same time by the criterion selection of jurors, the proper level of legal culture of jurors must become. With the aim of increase the level of legal culture of citizens it is expedient to activate and deepen legal education and legal form of citizens.

Key words: *judicial system, criteria of selection of jurors, legal culture, legal culture of oath assessors, court of jurors, democracy, justice.*

Згідно зі ст. 1 Конституції, Україна є суверенною і незалежною, демократичною, соціальною, правовою державою. Права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави (ст. 3). Визначальну роль у захисті прав людини відіграє правосуддя.

З моменту проголошення незалежності України та розпочатими процесами розбудови вітчизняної судової системи вона так і не досягла належного рівня правосуддя. Причинами кризового стану правосуддя є сукупність об'єктивних і суб'єктивних чинників, найістотнішими серед яких на сучасному етапі є наступні: низький рівень правової культури, повільне наближення до стандартів Європейського Союзу, корупція, неефек-

тивне кадрове планування в системі судової влади, збереження політичного впливу на судову систему, недосконалість системи процесуальних інструментів для захисту прав людини, проблеми в організації роботи судів і суддів, неналежний рівень єдності та послідовності судової практики, нерозвиненість електронного правосуддя, врешті – втрата довіри до судової системи взагалі і до суддів зокрема з боку пересічних громадян.

За таких умов належне виконання функцій, покладених на судову систему залежить від оптимального, своєчасного й ефективного її реформування, з урахуванням усіх проблем функціонування та євроінтегаційного спрямування подальшого розвитку української держави. До уваги необхідно взяти і те, що, за влучним висловлюванням українського вченого В. Городовенка, «окрім підвищення

довіри до суду, присяжні зміцнюють фундаментальну засаду судової влади – її незалежність» [1, с. 353].

Важливими показниками ефективного реформування судової системи України мають стати не лише кадрове оновлення судових органів, довіра і повага експертного середовища – адвокатів, юристів до судової системи, а і висока суспільна довіра до судової влади, істотні зміни у світових індексах, рейтингах (насамперед, в Індексі верховенства права країн світу), відповідних численних міжнародних довідниках, що відображають рівень ефективності судової системи. Метою пропонованої статті є дослідження критеріїв добору присяжних засідателів у контексті світового досвіду, визначення проблем і перспектив удосконалення критеріїв добору присяжних у вітчизняній практиці й законодавстві.

Методологічним підґрунтям роботи слугують наукові доробки зарубіжних і вітчизняних учених, таких як: В. Бринцев, В. Городовенко, А. Демічев, В. Долежан, С. Іваницький, А. Ілюхін, О. Капліна, Л. Карназова, С. Лисенков, І.Марочкін, Л. Москвич, С. Мокринський, С. Погребняк, І. Русанова, С. Шевчук, Б. Футей та ін.

Важливим напрямом оптимізації судової системи і водночас засобом повернення довіри громадян має стати повноцінне функціонування інституту суду присяжних як форми народовладдя, адже пересічного громадянина судять такі ж громадяни. Традиційно доцільність створення й функціонування інституту присяжних обґрунтовується необхідністю захисту громадянина від свавілля держави, її органів та справедливістю права на суд рівними собі. Справедливість присяжних полягає в тому, що вони керуються совістю, життєвим досвідом, власним баченням реалій суспільних відносин, а не жорсткими рамками норм права. Навіть відомий серед американців вислів: «Будь увічливим з усіма: ніколи не знаєш, хто попаде до складу присяжних, які тебе судитимуть» приховує у собі значний позитивний морально-правовий резерв на свідомому й підсвідомому рівні. Законодавство США чітко встановлює, що кожен громадянин повинен виконувати почесний обов'язок присяжного. У сучасній історії США непоодинокі випадки, коли до суду присяжних запрошують навіть екс-президентів, а виконання функцій присяжного стало почесним громадянським обов'язком.

Цілком закономірно, що у Стратегії реформування судоустрою, судочинства і суміжних правових інститутів на 2015–2020 рр., затвердженій указом Президента 20 травня 2015 р., серед системи завдань, заходів і результатів зазначається: «поступове впровадження та розширення застосування суду присяжних» [2].

Після широкого й активного обговорення доцільності введення інституту суду присяжних в Україні, численних прихильників «за» і «проти» вітчизняний законодавець визначився і запровадив цей інститут, покладаючи на нього певні надії. На жаль, навіть незначний проміжок часу існування цього інсти-

туту демонструє його низьку ефективність, низьку проблем, без вирішення яких неможливо розширити його застосування, а тому і сформувати довіру громадян до усїєї судової системи.

Серед низки проблем, пов'язаних з належним функціонуванням суду присяжних, а саме – організаційних, матеріальних, особливої уваги потребує питання щодо правової культури присяжних засідателів, критеріїв їх добору із врахуванням зарубіжного досвіду. Глибоко переконані, що вже на початковому етапі формування списку присяжних засідателів можна попередити низку проблем, які можуть вкрай негативно позначитися не лише на конкретній справі, а на самому інституті присяжних.

Ст. 59 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» [3] встановлює вимоги до народного засідателя. Народним засідателем, присяжним може бути громадянин України, який досяг тридцятирічного віку і постійно проживає на території, на яку поширюється юрисдикція відповідного суду.

Не підлягають включенню до списків народних засідателів та списків присяжних громадян: 1) визнані судом обмежено дієздатними або недієздатними; 2) які мають хронічні психічні чи інші захворювання, що перешкоджають виконанню обов'язків народного засідателя, присяжного; 3) які мають не зняту чи не погашену судимість; 4) народні депутати України, члени Кабінету Міністрів України, судді, прокурори, працівники органів внутрішніх справ та інших правоохоронних органів, військовослужбовці, працівники апаратів судів, інші державні службовці, адвокати, нотаріуси; 5) громадяни, які досягли шістдесяти п'яти років; 6) особи, які не володіють державною мовою.

Окрім того п.3. ст. 59 визначено, що особа, включена до списку народних засідателів або списку присяжних, зобов'язана повідомити суд про обставини, що унеможливають її участь у здійсненні правосуддя, у разі їх наявності. До списку народних засідателів не може бути включена особа, яка не виявила бажання брати участь у здійсненні правосуддя. Наявність згоди бути народним засідателем має бути підтверджена відповідною заявою цієї особи.

Таким чином, наведений перелік вимог щодо присяжних засідателів обмежується віковим критерієм (від 30 до 65 років), критеріями територіальної визначеності й осілості, дієздатності, відсутності судимості, вільного володіння державною мовою та виключенням окремих категорій громадян.

Зазначені вимоги в цілому відповідають світовому досвіду в питанні формування списку присяжних, які представлені такими критеріями: 1) громадянство; 2) вік; 3) володіння мовою якою ведеться судочинство (державною); 4) правосуб'єктність; 5) професійна діяльність.

Водночас варто зазначити, що фактично щодо кожного критерію є певні виключення та особливості в різних країнах. Так, попри те, що участь іноземців та осіб без громадянства, виходячи із принципу державного

суверенітету і невтручання в діяльність іноземних країн, не допускалася, у ФРН є свої особливості. З метою забезпечення довіри до суду у цій країні допускається участь іноземних громадян в якості присяжних осіб, які на законних підставах проживали на території країни більше 10 років та отримали активне виборче право на виборах до місцевих органів влади.

Питання щодо граничного віку, який уможливує включення до списку присяжних є дискусійним. Наприклад, у США, присяжним може бути громадянин, що досяг 21 року, а у Франції взагалі встановлено віковий ценз від 23 до 70 років [3, с. 75], у ФРН 25-70 років і проживання в общині не менше 1 року [5, с. 190]. Законодавець виходить з різних міркувань при визначенні віку. Слід урахувати те, що присяжні не є професійними суддями і при винесенні рішення керуються внутрішніми переконаннями, які формуються на основі власного життєвого досвіду.

Встановлення нижньої планки у 30 років для можливості бути присяжним в Україні є доцільним, попри те, що для судді він становить 25 років. Конституційна реформа, яка постала на часі, передбачає збільшення віку і для суддів, що цілком є обґрунтованим, нагальним і справедливим.

Володіння державною мовою чи мовою, якою ведеться судочинство, має важливе практичне значення, оскільки, враховуючи інтенсифікацію міграційних процесів у світі в цілому та інші причини, поширеними є випадки, коли громадянин не володіє, або володіє в недостатній мірі. За таких умов особа не може бути залучена до розгляду справи як присяжний, тому що не зможе зрозуміти позицію обвинувачення, захисту, підсудного, показання свідків, висновки експертів, адекватно оцінити надані докази. Залучення перекладача у такому разі для присяжного не лише ускладнить сам процес, а і не зможе гарантувати повне розуміння присяжним суті справи. Врешті – це не відповідатиме інтересам самого підсудного.

Варто зауважити, що досить складним і суперечливим є залучення таких категорій осіб, як глухі, німі, сліпі, адже їм необхідні спеціальні умови для повноцінного спілкування – слухові апарати, перекладач для глухонімого тощо. При виконанні цих умов глухі та німі можуть успішно виконувати обов'язки народних засідателів. Фактично неможливою є участь у судовому засіданні в якості народних засідателів сліпих, адже вони не можуть повноцінно виконувати покладені на них обов'язки. Участь у здійсненні правосуддя таких осіб, на думку окремих учених [6, с. 201], суперечить принципу безпосередності (ст. 257 КПК України). Саме тому доцільно було б звільнити таких громадян від виконання обов'язків народних засідателів.

Спільним для судових систем країн критерієм при формуванні списку присяжних є правосуб'єктність. Загальновизнано, що присяжний повинен володіти повною дієздатністю та деліктоздатністю, а особи з частковою дієздатністю або недієздатні осо-

би не повинні допускатися до правосуддя в якості присяжного.

Згідно зі ст. 59 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», не підлягають включенню до списків народних засідателів громадяни: 1) визнані судом обмежено дієздатними або недієздатними; 2) які мають хронічні психічні чи інші захворювання, що перешкоджають виконанню обов'язків народного засідателя; 3) які мають не зняту чи не погашену судимість.

Професійна діяльність як критерій формування списку присяжних є загальнопоширеною, хоча і має істотні відмінності. У законодавстві країн по-різному визначаються категорії професій, представники яких не можуть бути включені до списків. Наприклад, у Франції існує вичерпний перелік посад, несумісних з обов'язками присяжного засідателя, серед яких: член уряду, парламенту, Конституційної ради тощо [4, с. 76].

У законодавстві України у пункті 4 статті 59 Закону «Про судоустрій і статус суддів» сформовано виключний перелік таких посад: народні депутати України, члени Кабінету Міністрів України, судді, прокурори, працівники органів внутрішніх справ та інших правоохоронних органів, військовослужбовці, працівники апаратів судів, інші державні службовці, адвокати, нотаріуси [3]. Водночас законодавець у цьому випадку чітко не визначає перелік посад, який належить до категорії «інші державні службовці».

Особливої уваги заслуговує досвід США. Так, В. Бернхем зазначає; «фахівці, яких традиція високо цінує, та інші особи, що відіграють важливу роль у житті суспільства, зокрема лікарі, не обираються присяжними. Федеральний закон звільняє від федеральної присяжної служби поліцейських і пожежників, а також державних службовців. У присяжній службі не беруть участі юристи, правові знання яких теоретично можуть справляти руйнівний вплив на засідання присяжних. Щоправда, в останні роки з'явилася тенденція скасувати всі звільнення від виконання присяжних функцій, це стосується навіть адвокатів і суддів. Нині у 27 штатах не існує професійних обмежень в обранні присяжних засідателів, а ще у 7 штатах залишаються лише окремі обмеження» [7, с. 92-93].

Значення професії та посади при допуску до інституту присяжних не є дискримінаційним положенням, оскільки йдеться про те, щоб посадові, службові та інші особи, що здійснюють публічну діяльність та функції, делеговані їм державою, не допускалися до судочинства як присяжні в силу повноважень, які вони виконують. Водночас у сучасній історії США непоодинокі випадки запрошення екс-президентів до журі присяжних. Білл Клінтон був присяжним у 2003 р. на слуханнях у справі бандитської стрілянини у Нью-Йорку. До суду Далласа запрошували й екс-президента Джорджа Буша-молодшого виконати свій громадянський обов'язок і взяти участь у суді у ролі присяжного засідателя. Однак суддя виключив Буша зі складу присяжних. На думку головуючого, охоронці не дозволили учасникам процесу зосередитися на доказах [8].

Отже, основними критеріями при формуванні списків присяжних у зарубіжних країнах (зокрема, США, Франції, ФРН й Україні) є: громадянство; вік; володіння мовою якою ведеться судочинство (державною); правосуб'єктність; професійна діяльність. Водночас, все частіше юристи-практики і вчені звертають увагу на те, що внаслідок ускладнення суспільних відносин у сучасних умовах, справи, які розглядаються в судах стають все складнішими і в низці випадків – незрозумілими для присяжних. А відсутність освітньої вимоги до присяжних не сприяє розумінню суті справи. У США «проблема загострюється тим, що звільнення від присяжних функцій – «привілей» високоосвічених фахівців і тих, хто відіграє важливу роль у житті суспільства й може переконливіше за інших обстоювати цей «привілей». Як то кажуть, деякі справи здатні зрозуміти не всі присяжні, й федеральні апеляційні суди розійшлися в питанні, чи існує «застереження про складність» у конституційному праві цивільного суду присяжних у федеральному суді» [7, с. 94]. Саме тому для розгляду окремих категорій справ у цій країні у першій половині ХХ ст. створювалися суди присяжних «з відзнакою», тобто суди з випускників коледжів, наприклад, для слухання і винесення рішень у дуже складних цивільних справах. У наш час була спроба відновити такі суди, але їх створення викликало сумніви щодо їх конституційності.

Водночас, непоодинокими стають випадки, коли вирок суду присяжних викликає значний суспільний резонанс. Так, суд американського штату Флорида виправдав патрульного Дж. Ціммермана, який застрелив 17-річного чорношкірого підлітка Трейвона Мартіна у лютому 2012 року. Цей випадок викликав низку дебатів щодо расової терпимості у США, а сам виправдальний вирок суду викликав хвилю протестів у таких містах, як Сан-Франциско, Філадельфія, Чикаго, Вашингтон, Атланта, Даллас [9].

Досвід пострадянських країн також свідчить, що «в окремих випадках виправдувальні вирок були постановлені у зв'язку із тим, що присяжні засідателі, погоджуючись із доведеністю факту вчинення діяння, все-таки визнавали підсудних невинними, пожалівши їх, тобто вийшли за межі своїх повноважень. Наприклад, в одній справі громадянин, якого обвинувачували в хабарництві, був визнаний невинуватим, оскільки в нього хвора дружина, котра потребує лікування; хоча перед цим присяжні погодилися з доведеністю факту одержання \$1500 як хабара» [10].

Поділяємо думку тих учених і практиків, які вважають, що для вирішення питань, віднесених до компетенції присяжних, належного виконання покладених на них функцій знань, умінь і навичок, набутих завдяки повсякденному досвіду, інтуїції та бажання прийняти правильне рішення недостатньо. Край необхідними є належна правова культура, певний рівень правової освіченості, а у низці випадків – досвід правозастосовної практики, яких присяжні зазвичай не мають. Певним підтвердженням зазначеного є той факт, що у багатьох країнах, проблема юридич-

ної освіченості стає підставою поступового скорочення кількості справ у судах присяжних чи переходу до континентальної моделі, коли присяжні розглядають справи разом із професійними суддями. Так Німеччина ще у 1924 р. відмовилася від суду присяжних англо-американського зразка, обґрунтовуючи це тим, що державі потрібен суд не емоцій, а професіоналів.

Ураховуючи досвід зарубіжних країн, які мають позитивний досвід і традиції добору присяжних, та враховуючи особливості вітчизняної судової системи, правової культури громадянського суспільства, системи освіти, вважаємо, що важливим критерієм у доборі присяжних має стати їхній рівень правової культури, складовою якої є правосвідомість. Правова культура є показником, який свідчить про те, як особа на практиці, у житті реалізує право, чи дотримується вона правомірної поведінки. Важливим є і сформований правовий світогляд, тобто певний рівень знань та уявлень про право і свідомо переконаність у необхідності й корисності дотримання і застосування законів.

Зважаючи на те, що загальний рівень правової культури українського суспільства характеризується кризовим станом і потребує підвищення, важливим є розробка системних правоосвітніх і правовиховних заходів. Першочерговими у цьому напрямі мають стати виховні й освітні заклади усіх рівнів, адже саме від молоді істотною мірою залежить майбутнє. Доцільними є організація та проведення правопросвітницьких заходів у трудових колективах як щодо особливостей реформування судової системи, так і конституційної реформи та реформи органів місцевого самоврядування. Правопросвітницькі заходи здатні поглибити правову культуру громадян, громадянського суспільства, яке упродовж останніх двох років продемонструвало зростання рівня політичної культури і політичної активності, здатність до свідомого вибору, навіть самопожертви заради миру і добробуту України. Потребує доопрацювання і система формування списків на рівні місцевих рад, ураховуючи реформування органів місцевого самоврядування.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Городовенко В.В. Перспективи впровадження суду присяжних в Україні [Електронний ресурс] / В. Городовенко // Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. – 2012. – № 2. – С. 349-360. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Nvdduvs_2012_2_48.pdf.
2. Стратегія реформування судочинства, судочинства і суміжних правових інститутів на 2015–2020 рр. Затверджена указом Президента 20 травня 2015 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/276/2015>.
3. Про судочинство і статус суддів: Закон України «Про судочинство і статус суддів»: Закон України від 07.07.2010 р. № 2453-VI. Редакція від 01.04.2015, підстава 213-19 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2453-17>.
4. Боботов С. В. Буржуазная юстиция, состояние и перспективы развития / С.В. Боботов. – М.: Наука, 1989. – 256 с.
5. Москвич Л.М. Правовой статус носителей судебной власти в Украине (професійні судді, народні засідателі, суд присяжних) / Москвич Л.М., Іваницький С.О., Русанова Т.О., За заг. ред. І.С. Марочкина: монографія. – Харків: «Фіні», 2009. – 488 с.

6. Теліпко В.Е. Науково-практичний коментар до Закону України Про судоустрій і статус суддів // В.Е. Теліпко, В.В. Молдаван. – Київ : Центр учбової літератури, 2011. – 528 с.

7. Боботов С.В. Буржуазная юстиция, состояние и перспективы развития / С.В. Боботов. – М. : Наука, 1989. – 256 с.

8. Бернхем В. Вступ до права та правової системи США / В. Бернхем. – К. : Україна, 1999. – 554 с.

9. Екс-президента США Буша-молодшого запросили в журі присяжних [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.depo.ua/ukr/svit/eks-prezidenta-ssha-busha-molodshogo-zaprosili-v-zhuri-prisyazhnikh-06082015174600>.

10. Бернхем В. Вступ до права та правової системи США / В. Бернхем. – К. : Україна, 1999. – 554 с.

11. У США суд присяжних виправдав чоловіка, який вбив чорношкірого підлітка [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://uk.wikinews.org/wiki/%D0%A3_%D0%A1%D0%A8%D0%90_%D1%81%.

12. Пилипенко В. Світлі й темні сторони суду присяжних. Чи готові українці до «найціннішої роботи, яку може виконати пересічний громадянин»? [Електронний ресурс] / В. Пилипенко. – Режим доступу : http://zib.com.ua/ua/print/8257-chi_gotovi_ukrainci_do_naycinnishoi_roboti_yaku_mozhe_vikona.html.

УДК 342.56:331.108

ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ КАДРОВОЇ ПОЛІТИКИ СУДОВОЇ ВЛАДИ

Ониско Р.В., аспірант

Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки

Стаття спрямована на врегулювання питання вирішення кадрового забезпечення судової влади України. Суддею може бути висококваліфікований фахівець в галузі права. Суддя повинен бути чесним, справедливим і взірцем поведінки для інших громадян. Державі необхідно створити умови, які б сприяли залученню до суддівських кадрів найкращих юристів України.

Ключові слова: *судоустрій, судочинство, суд, суддя, орган, що відповідає за формування суддівського корпусу, справедливість, кваліфікація, фахівець, закон, суддівська винагорода.*

Статья направлена на урегулирование вопроса решения кадрового обеспечения судебной власти Украины. Судей может быть высококвалифицированный специалист в области права. Судья должен быть честным, справедливым и образцом поведения для других граждан. Государству необходимо создать условия, которые бы способствовали привлечению к судебским кадрам лучших юристов Украины.

Ключевые слова: *судоустройство, судопроизводство, суд, судья, орган, отвечающий за формирование судебного корпуса, справедливость, квалификация, специалист, закон, судебское вознаграждение.*

Onysko G.V. SOME FEATURES OF PERSONNEL POLICIES OF THE JUDICIARY

The article is aimed at regulating the issue of staffing decisions of the judiciary in Ukraine. Judge can be a highly qualified specialist in the field of law. The judge must be honest, fair and a model for the behavior of others. The state should create conditions that would encourage the involvement of judicial personnel of the best lawyers of Ukraine.

Key words: *judicial system, judicial proceedings, court, judge, body, responsible for the formation of judiciary, justice, qualified, specialist, law, sudski reward.*

Одним із найважливіших завдань розбудови правової держави є створення незалежної судової системи, що потребує внесення змін до законодавства з ціллю удосконалення існуючої системи судоустрою, зокрема у підборі та підготовці кадрів для судової гілки влади. Для виконання поставленого завдання перед органом, що відповідає за комплектування суддівського корпусу та державою в цілому постає низка питань: 1. Як сформувати у суспільстві думку про значимість посади судді як окремої одиниці судової гілки влади та до максимуму відновити довіру до системи судоустрою держави Україна? 2. Як створити професію судді найвищою у рейтингу юридичних професій та найпривабливішою для фахівців найвищої категорії? 3. Як відібрати на посаду судді найбільш досвідчених фахівців з числа юристів, які достойно займати посаду судді і здатні приймати законні, справедливі і виважені рішення, уміло дотримуючись балансу між інтересами держави та окремої особи? 4. Як забезпечити належний рівень матеріального забезпечення судді, зрівняти до мінімуму корупційні ризики? 5. Як забезпечити безумовне виконання прийнятих судових

рішень без необґрунтованих зволікань і тим самим сприяти підняттю авторитету посади судді та судової системи в цілому? Розглянемо кожну із зазначених проблем окремо.

1. В останній час дуже багато політиків, журналістів та громадських діячів через засобу масової інформації поширюють думку про тотальну корумпованість судової системи не наводячи конкретні факти, чим створюють у суспільстві негативне ставлення до посади судді і в деяких випадках навіть неповагу до осіб, які займають ці посади. На даний час стало нормою під час спілкування між громадянами вживати фрази приміром такого змісту; «А що суддям ще й зарплата потрібна?» чи «В суді можна вирішити любе питання». Більшість із пересічних громадян за своє життя ні разу особисто не зверталися в суд за захистом своїх прав чи інтересів, про те підкоряючись загальній думці вважають, що саме система судоустрою України є найбільш окутаною корупційною павутиною. Зрозуміло, що не можна заперечувати окремі випадки ганебних вчинків деяких суддів. Значені особи, які займають чи займали високу посаду судді повинні відповісти за такі